

Проект
“Підвищення усвідомлення
ґендерних прав працюючими жінками”

Посольство Фінляндії
в Україні

ТРУДОВІ ПРАВА
ТА ГАРАНТІЇ
ДЛЯ ПРАЦЮЮЧИХ ЖІНОК

Чернігів 2011

Відповідно до статей 21 і 24 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Відповідно до статті 2-І Кодексу законів про працю України держава забезпечує рівність трудових прав усіх громадян незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять, місця проживання та інших обставин.

Крім того, рядом норм передбачено додатковий захист трудових прав жінок, зокрема:

1. *Забороняється відмовляти жінкам у прийнятті на роботу і знижувати їм заробітну плату з мотивів, пов'язаних з вагітністю або наявністю дітей віком до трьох років, а одиноким матерям - за наявністю дитини віком до чотирнадцяти років або дитини-інваліда (ч.1 ст. 184 КЗпП).*

2. *Не допускається залучення до робіт у нічний час, до надурочних робіт і робіт у вихідні дні і направлення у відрядження вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років (ст. 176 КЗпП). Жінки, що мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, не можуть залучатись до надурочних робіт або направлятись у відрядження без їх згоди (ст. 177 КЗпП).*

3. *На прохання вагітної жінки, жінки, яка має дитину віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда, в тому числі таку, що знаходиться під її опікуванням або здійснює догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний встановлювати їй*

неповний робочий день або неповний робочий тиждень (ч.1 ст. 56 КЗпП).

4. Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда (ст. 51 КЗпП).

5. Переведення на легшу роботу вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 178 КЗпП).

6. На окремі види робіт встановлено заборону на застосування праці жінок (Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок). Також заборонено залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них Граничні норми (ст. 174 КЗпП).

7. На підприємствах, де широко застосовується жіноча праця, організуються дитячі кімнати та кімнати особистої гігієни жінок (ст. 186 КЗпП).

8. Вагітні та жінки з дітьми, у разі необхідності, повинні забезпечуватися путівками та матеріальною допомогою (ст. 185 КЗпП).

9. Жінці з дитиною у віці до півтора років, крім загальної перерви, надаються перерви для годування. (ст. 183 КЗпП).

10. Тимчасове переведення вагітних і жінок, які мають дітей до шести років або дитину-інваліда, на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, можливе тільки за їх згодою (ст. 33 КЗпП).

11. Щорічні відпустки повної тривалості до настання шестимісячного терміну безперервної роботи у перший рік роботи на даному підприємстві за бажанням працівника надаються, зокрема: жінкам - перед відпусткою у зв'язку з вагітністю та пологами або після неї, а також жінкам, які мають двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда (ст.10 Закону України «Про відпустки»).

12. Щорічні відпустки за бажанням працівника в зручний для нього час надаються:

- особам віком до вісімнадцяти років;
- жінкам перед відпусткою у зв'язку з вагітністю та пологами або після неї;
- жінкам, які мають двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда;
- одинокій матері (батьку), які виховують дитину без батька (матері);

опікунам, піклувальникам або іншим самотнім особам, які фактично виховують одного або більше дітей віком до 15 років за відсутності батьків;

- дружинам (чоловікам)
військовослужбовців.

13. Надання жінкам оплачуваної відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами (ст. 179 КЗпП).

14. За бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з виплатою за ці періоди допомоги відповідно до законодавства (ст. 179 КЗпП).

15. Відпустки для догляду за дитиною можуть бути використані повністю або частинами також батьком дитини, бабою, дідом чи іншими родичами, які фактично доглядають за дитиною (ст. 179 КЗпП).

16. За бажанням жінки або інших осіб, які фактично доглядають за дитиною, у період перебування їх у відпустці по догляду за дитиною вони можуть працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. При цьому за ними зберігається право на одержання допомоги в

період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. (ст. 179 КЗпП).

17. У разі надання жінкам відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за заявою жінки приєднати до неї щорічні основну і додаткову відпустки незалежно від тривалості її роботи на даному підприємстві, в установі, організації в поточному робочому році. (ст. 180 КЗпП).

18. Надання додаткової оплачуваної відпустки жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, одинокій матері, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, чи одному із прийомних батьків (ст. 19 Закону України "Про відпустки").

19. Заборона звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей (ст. 184 КЗпП).

В рамках проекту
**“Підвищення усвідомлення
ґендерних прав працюючими жінками”**
в Чернігівській області працює
телефонна “гаряча лінія”
з питань захисту прав працюючих жінок

Зі своїми запитаннями звертайтеся до нас
за телефонами:

670-312

673-697

**щоденно
(крім вихідних)
з 10⁰⁰ до 17⁰⁰**

Видання здійснено за підтримки Посольства
Фінляндії в Україні.

Погляди авторів не обов’язково збігаються з
офіційною позицією Уряду Фінляндії.